

شرکت ملی تولیدکننده برق
تاجیکستان

مقایسه روند تعرفه فروش برق به مصرف کنندگان و قیمت خرید برق از نیروگاه ها

واحد پژوهش

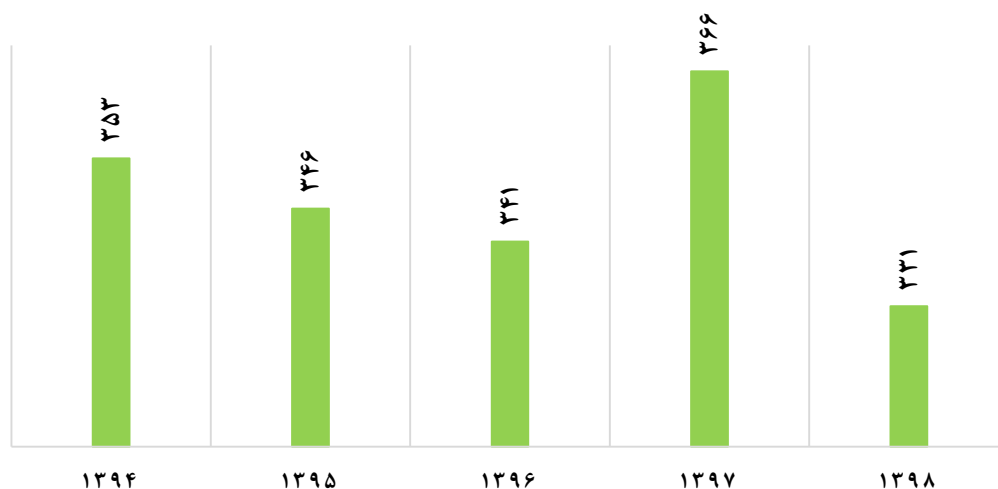
شرکت ملی تولیدکننده برق

مقایسه روند تعرفه فروش برق به مصرف کنندگان و قیمت خرید برق از نیروگاهها

مشکل ثبات سقف نرخ انرژی و نرخ پایه آمادگی بازار عمده‌فروشی از سال ۱۳۹۴ که منجر به تثبیت نرخ بازار برق در طی سالیان اخیر شده است، به عنوان یکی از دلایل اصلی بروز مشکل نقدینگی تولیدکنندگان خصوصی برق بیان می‌شود. دشواری شرایط فعالیت برای تولیدکنندگان موجود ناشی از عدم تغییر سالانه نرخ، علی‌رغم افزایش شدید نرخ ارز و تورم داخلی در شرایطی رقم خورده است که تعرفه فروش برق وزارت نیرو به مصرف‌کنندگان با افزایش سالانه همراه بوده است. پیش از مقایسه این دو نرخ ابتدا باید اشاره کرد چهار روش فروش برق برای نیروگاه‌های تولیدکننده وجود دارد. بازار برق، بورس انرژی، قراردادهای دوجانبه و قراردادهای خرید تضمینی برق. در این گزارش مختصر، روند قیمت در هر کدام از این چهار روش تشریح می‌شود و سپس با تغییرات متوسط بهای برق برای مصرف‌کنندگان مورد مقایسه قرار می‌گیرد.

نمودار ۱. قیمت متوسط موزون بازار برق در نیمه اول هر سال ۱۳۹۴-۱۳۹۸

ریال بر کیلو وات ساعت

منبع: شرکت مدیریت شبکه برق ایران

همانطور که مشاهده می‌شود قیمت در نیمه نخست سال ۱۳۹۸ قیمت در بازار به مراتب از نیمه نخست سال ۱۳۹۴ نیز کمتر بوده است. تنها استثنا مربوط به سال ۱۳۹۷ است که در تابستان کشور با کمبود برق رو به رو بوده است.

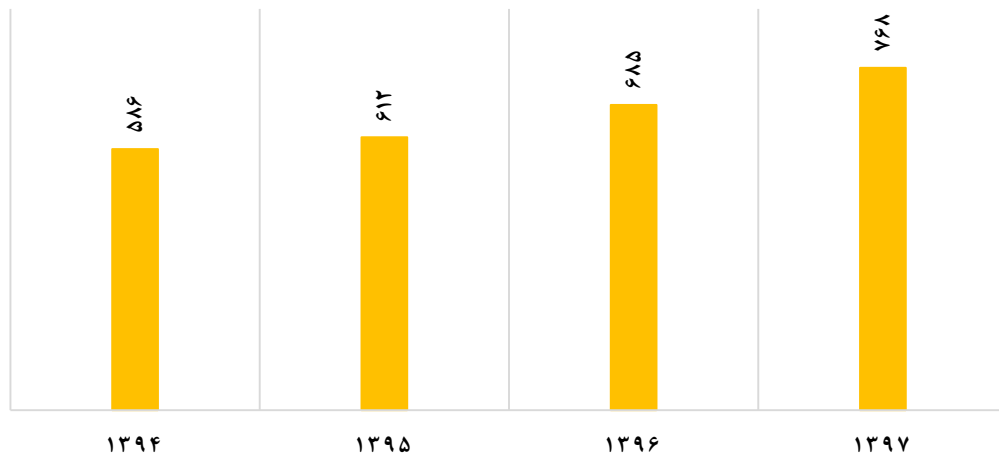

سازمان تامین و توزیع برق

مقایسه روند تعرفه فروش برق به مصرف کنندگان و قیمت خرید برق از نیروگاهها

نمودار ۲. روند قیمت در قراردادهای ECA منعقد شده در سال ۱۳۸۵ (۱۳۹۴ - ۱۳۹۷)

ریال بر کیلو وات ساعت

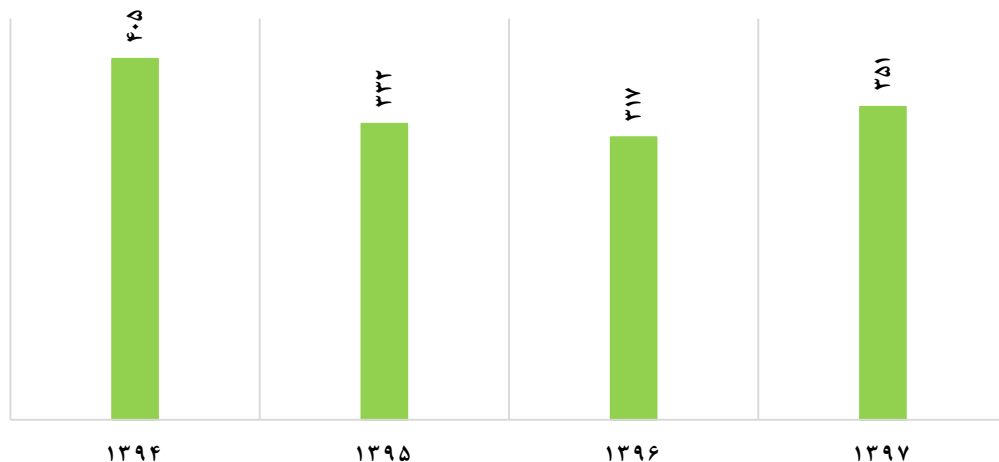

منبع: شرکت تولید نیروی برق آراین ماهتاب

این نمودار نشان دهنده رشد مثبت قیمت در قراردادهای خرید تضمینی برق است.

نمودار ۳. روند قیمت در بورس انرژی ۱۳۹۷ - ۱۳۹۴

ریال بر کیلو وات ساعت

منبع: <http://www.irenex.ir/>

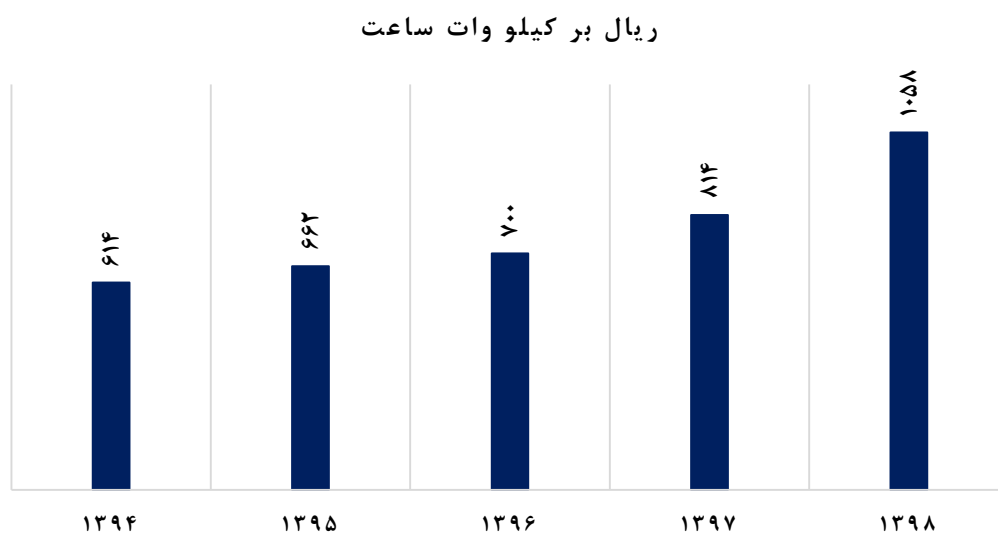

شرکت ملی تولید برق

مقایسه روند تعرفه فروش برق به مصرف کنندگان و قیمت خرید برق از نیروگاهها

متوسط قیمت در بورس انرژی در این بازه زمانی ابتدا در دو مرحله مجموعاً ۲۲,۵- درصد کاهش می‌یابد و سپس ۱۰ درصد افزایش می‌یابد. لازم به ذکر است سال ۱۳۹۷ مقارن با کمبود شدید برق در تابستان و فصل پیک مصرف می‌باشد. همچنین در زمینه قیمت معاملات در قراردادهای دو جانبه برق به استناد مطالعات میدانی و بر اساس اطلاعات نیروگاههایی که در این بازه زمانی به این شیوه برق فروخته‌اند، بازه تغییرات قیمت ۴۰۰ - ۵۰۰ ریال بر کیلو وات ساعت بوده است.

نمودار ۴. متوسط تعرفه فروش برق به مصرف کنندگان ۱۳۹۴ - ۱۳۹۸

منبع: ترازنامه انرژی و دستورالعمل‌های وزارت نیرو

همانطور که مشاهده می‌شود، روند متوسط بهای برق فروش رفته به مصرف کنندگان در بازه زمانی مورد بررسی همواره افزایشی بوده است. در سال ۱۳۹۸ تعرفه‌های فروش برق در یک مرحله ۷ درصد و در مرحله بعد برای مشترکین پرمصرف که طبق تعریف جامعه آماری قابل توجهی را تشکیل می‌دهند، ۲۳ درصد افزایش داشته است. به منظور ارائه تصویر بهتر جهت مقایسه، درصد رشد متوسط موزون قیمت برق در بازار، قراردادهای خرید تضمینی برق، بورس انرژی و متوسط تعرفه فروش به مصرف کنندگان در نمودار زیر ترسیم می‌شود. لازم به ذکر است به دلیل آنکه قراردادهای دوجانبه فروش

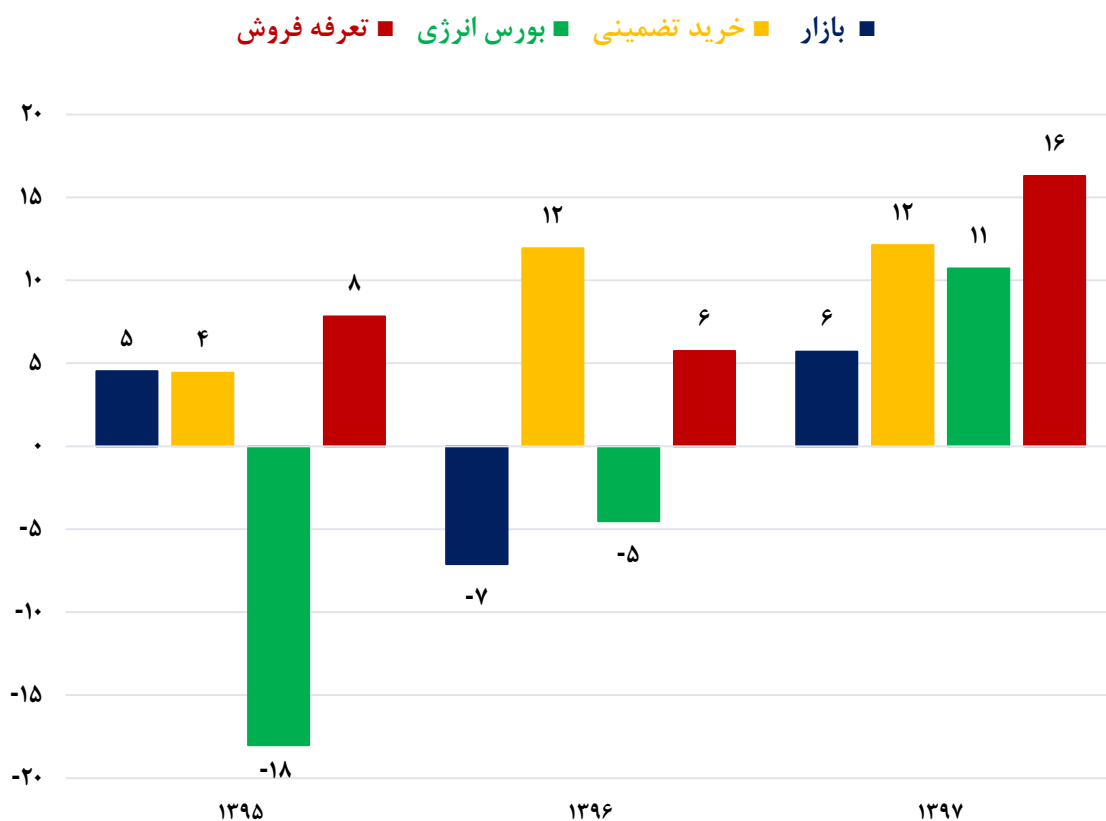

شرکت ملی تولید برق

مقایسه روند تعرفه فروش برق به مصرف کنندگان و قیمت خرید برق از نیروگاهها

برق به صورت موردی میان تولیدکنندگان و مصرف کنندگان بزرگ منعقد می‌شوند، در این مقایسه از تغییرات نرخ آنها صرف نظر می‌شود. پیش تر در گزارش بازه این تغییرات بیان شده است.

نمودار ۵. مقایسه درصد رشد قیمت خرید برق از نیروگاهها در انواع شیوهها و درصد رشد متوسط تعرفه فروش برق

منبع: شرکت مدیریت شبکه برق ایران، بورس انرژی و شرکت تولید نیروی برق آراین ماهتاب

همانطور که مشاهده می‌شود نرخ خرید برق تنها در حالت قراردادهای خرید تضمینی برق از روندی مشابه با تغییرات تعرفه فروش به مصرف کنندگان برخوردار بوده است. بر اساس این آمار، رشد نرخ تعرفه فروش برق از سال ۱۳۹۴ تا ۱۳۹۷، ۲۹٫۸ درصد و رشد نرخ خرید برق در قراردادهای خرید تضمینی، ۲۸٫۵ درصد بوده است.

شرکت ملی تولید برق

مقایسه روند تعرفه فروش برق به مصرف کنندگان و قیمت خرید برق از نیروگاهها

این در حالی است که از یک سو خالص رشد قیمت بازار برق در بازه زمانی مشابه ۳,۱ درصد و در بورس انرژی ۱۲- درصد بوده است^۱ و از سوی دیگر تعرفه‌های فروش برق در سال ۱۳۹۸ برای گروه بزرگی از مصرف‌کنندگان نزدیک به ۳۰ درصد افزایش داشته است.

از آنجایی که بخش بزرگی از تولیدکنندگان برق محصول تولیدی خود را در بازار می‌فروشند به نظر می‌رسد ضرورت اصلاح اجزای موثر بر نرخ خرید برق در بازار به منظور کاهش فشار اقتصادی بر این تولیدکنندگان واضح و آشکار باشد. همچنین چنانچه رونق معاملات در بورس انرژی به عنوان هدفی که در قوانین بالادستی نیز بر روی آن تمرکز شده است مدنظر باشد، باید به اصلاح مکانیزم‌های تعیین قیمت منصفانه در بورس انرژی توجه شود.

^۱. اختلاف اندک در ارقام خالص تغییرات با اعداد مشاهده شده در نمودار به دلیل گرد کردن اعداد در نمودار می‌باشد.